

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slov. društva zborovanje pri sv. Lenartu v Slov. goricah.

Ni ga najti paragrafa v nobenem zakonu. kateri bi poslancem nalagal, svojim volilcem hoditi poročat o svojem delovanji. Toda spodobi se to in pri nas Slovencih zahteva isto še modra domoljubnost. Shodi volilcev, da poslušajo svoje poslance, je za naše ljudstvo najboljša politična šola, in ono je hvaležno za to, česar smo se tudi 26. avg. pri sv. Lenartu prepričati mogli. Poslalo je deputacijo pred trg ter z godbo in živio-klicanjem spremljalo svojega deželnega poslanca g. dr. Radaja in drž. poslanca g. dr. Gregoreca v prostorije g. Poliča, kder je uže navzoč bil vladini komisar, g. plem. Arailza. Zborovanje se takoj prične.

Prvi poroča g. dr. Radaj o deželnem zboru v Gradci. Kakor je g. Miha Vošnjak v Konjicah storil, tako toži tudi on, kako neznosno je slovenskih poslancev ostajanje v deželnem zboru štajarskem. Nemško-liberalna večina je tako ošabna in brezobzirna, da so slovenski poslanci uže večkrat mislili deželnej hiši v Gradci hrbet obrniti. Ostajajo le tam, da kriticam ugovarjajo. Zatem razlaga govornik, kako si je prizadeval s tovariši, naslanjajoč se na nemške konservativce, nekatere nasvetovane nove zakone ali postave tako ukreniti, da bi kmetskemu prebivalstvu bile na korist. Takšni zakoni bili so: lovski in ribstvenski zakon, preinačba zakona o zastopih okrajnih, o ženitovanji nemaničev, o pomnoženji zdravnikov na deželi. Zastran nevarnosti trsnej uši obljubi govornik v deželnem zboru nasvetovati, naj se v sleharnem vinogradarskem okraji priredijo trsovnice, kder bodo posestniki vinogradov dobivali ameriških trsov brezplačno.

Na to prevzame g. dr. Radaj predsedništvo zborovanja in g. dr. Gregorec poroča o državnem zboru. Govornik je nezadovoljen s sedanjo vlado. Zmiraj več davkov in vojakov, čedalje več bremen tirja od poslancev, njihove

zahteve za volilce, zlasti kmetske, njihove narodne tirjatve pa prezira ali jim še nasprotuje. Vsako malenkost si dajejo po večih letih izpuliti.

Poslanec razlaga zatem novo nagodbo z Ogersko, novo obdačenje žganjice, novi zakon o odpisovanji dače vsled škode po toči, ognji, vodi, slani itd., novem redu za eksekucijske prodave, o polajžbah pri legaliziranji. Omenil je nadalje, da bodo prenarejali kmalu sedajno za kmete nesrečno dedno pravo in domovinski zakon; tudi zastran trsne uši bode vlada morala nekaj storiti.

Navajal je zatem podrobnosti iz svoje borbe za narodne pravice Slovencev; stavil ali podpisal je v tej reči 5 interpelacij in 6krat govoril v državnem zboru. In tako obljubi nadaljevati, dokler bode živ in zdrav ter imel zaupanje svojih volilcev. Nam štajarskim Slovincem treba tam zmiraj trkati, vedno tirjati, da vlada vsaj zavoljo naše nadležnosti da, česar potrebujemo.

Na vprašanje, kako se misli g. poslanec obnašati zastran šolskega vprašanja, odgovori, da se bode potegoval za versko in narodno ljudsko šolo.

Na predlog župana Vogrina izrečejo zbrani poslancema zahvalo in popolno odobrovanje njunega delovanja v deželnem in državnem zboru, med burnim živio-klicanjem zbranih.

Predsednik se zahvali, da so volilci društveniki in gostje prišli tako številno ter s trikratnim živio-klicanjem na svitlega cesarja sklene zborovanje.

Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptuj

dné 29. julija 1888.

(Dalje.)

7. Prvomestnik nasvetuje zbog volitev pod točko 5, 6 in 7, naj se prekine seja, da se skupščinarji pogovoré o kandidatih. — Po pra-

vilih bila je letos izžrebana jedna tretjina vodstvenih udov, in sicer odborniki: 1. Matej Močnik, 2. Ivan Murnik, 3. dr. Josip Vošnjak, 4. Andrej Žumer.

Čez nekoliko časa nasvetuje skupčinar dr. Gršak z ozirom na to, da je vodstvo, kakor smo se po denašnjih poročilih prepričali, uzorno obvrševalo svoj nalog, naj se z vslikom volijo vsi štirje stari odborniki. Občno odobravanje. Prvomestnik naznani, da je tajništvo od odbornika A. Žumra prejelo pismo, da ne želi več izvolitve, ker je preobložen z drugimi, osobito šolskimi posli. Po teh pojasnilih nasvetuje dr. Gršak, naj se mesto odbornika Andr. Žumra v vodstvo izvoli stolni kapitulat Ljubljanski Andrej Zamejec.

Skupščina soglasno izvoli imenovanega gospoda družbenega pokrovitelja ter sprva že njenega velikega pospeševalca.

8. Po kratkem posvetovanji predlaga dr. J. Dečko, naj se v družbeno nadzoreišstvo pokličejo naslednji gg.: Dr. Franc Papež, odvetnik, deželni poslanec; Franc Ravnikar, deželni knjigovodja, vlastelin; prof. dr. Ivan Svetina; Franc Povše, direktor v. p., mestni odbornik; Oroslav Dolenc, mestni odbornik, ysi v Ljubljani. — Prvomestnik konstatuje soglasno izvolitev.

9. V razsodništvo nasvetuje dr. Gršak prejšnje člane, le mesto v vodstvo poklicanega kanonika A. Zamejca priporoča Andreja Kalana. Skupščina soglasno izvoli: dr. Alfonz Mošeta, odvetnika, dež. poslanca; dr. I. Mundo, odvetnika: Ljudovika Ravnikarja, deželno-sodnijskega svetnika; dr. Jarneja Zupaneca, predsednika notarski zbornici; Andreja Kalana, mestnega kapelana, vrednika „Domoljuba“.

10. Izvršujoč prejšnji vodstveni sklep, podal se je družbeni prvomestnik z več rodoljubi dné 23. avgusta 1887 po mnsgr. Einspielerjevi slavnosti k milostnemu gosp. knezuvladiki dr. Jos. Kahn-u, pojasnil razmere slovenskih šol ter priporočal družbo v blagohotno pospeševanje. Da ima tudi ta korak svoje dobre posledice, pričajo nam deloma i podružnice, ki so niknile na koroških tleh. — Isti korak bode v kratkem storil i k Nj. ekscelenci mil. knezoškofu Jakobu Maksimljanu, v čegar vladikovini zborujemo danes.

11. Ako posežem v zapisnike prej naštetih sej, imenovati mi je tu zadeva, ki je principi- jelne važnosti. — Ko se je po naši državni polovici začelo znano šolsko gibanje, tudi naša družba, ki se naj κατ' ἐξοχήν poteguje za slovensko šolstvo v domovinskem zmislju, ni mogla molčati, kajti slovenski svet je v višjih in nižjih slojih radovedno pričakoval, kako stališče bo zavzela družba sv. Cirila in Metoda. — Vodstvu se pač ni bilo težko odločiti; na jedao stran je imelo pred očmi druž-

bena pravila, kažoča naravnostno pot, na drugo pa položaj in potrebno slovenskega šolstva, ki skoro nikjer ni oprto na zdravi pedagogiški temelj. V tej zavesti je sklenilo v XVII. seji 7. marca 188 poslati peticijo visoki državni zbornici za versko-narodno šolo z materinščino kot učnim jezikom po vseh javnih ljudskih šolah, koder bivajo Slovenci. Ob jednem jo je prosilo, naj bi visoka naučna uprava vendar že izvela one resolucije, ki jih je preslavna državna zbornica že opetovano vsprejela v prid slovenščine po naših šolah.

S posebno okrožnico dd. 8. marca štev. 385 priporočalo je vodstvo i slavnim načelništvom, naj bi se z identično peticijo zglasila pri visoki zbornici na Dunaji. In res se je vodstvu kmalu pridružila večina slavnih načelništev. S pismom dd. 21. marca in 16. aprila 1888, pojasnovalnim slovensko šolstvo, je vodstvena uprava poslala vse peticije p. n. g. dr. Jos. Poklukarju, kot načelniku kluba slovenskih državnih poslancev, ki jih je pravilno izročil visoki zbornici v 207. in 212. seji. Nekatere podružnice pa so iz lastne inicijative poslale prošnjo neposredno na Dunaj.

12. Prošenj za podporo bodi si v novcih, knjigah ali drugih učilih dospelo je v sadnji upravi dné mnogo. Večinoma jim je vodstvo vstreglo, a osobito se je oziralo v dovoljevani podpor na kraje, ki leže ob meji slovenski in kjer preti največje raznarodovanje. Tako je v 26 slučajih priteklo na pomoč, ko se je pričalo, da je prošnja utemeljena in opravičena. — Pri tem moramo z zadovoljstvom beležiti ustanovitev podružničnih knjižnic na Koroškem, v katerih si bodo lahko družbeniki, (učitelji in učenci) izposojevali primerih knjig. Vodstvena hvala v tem oziru vsem rodoljubom, ki so pri- mogli, da se je ta misel oživotvorila! — Važen korak je družba storila s tem, da je vodstvo v XIX. seji dné 27. junija sklenilo z bodočim šolskim letom pričeti s. I. razvedom osnovne šole v Trstu. Po vseh obravnavah s tržaškima podružnicama se je pričalo, da je to v sedanjih razmerah do zaželenega smotra najkrajša pot, akopram morda najdražja. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Za gozde.

Jeseni 1888 oddajo se iz državnih nasadišč pri sv. Lenartu in v Premstättenu pri Gradci sadike igličastih dreves, kakor že lani posestnikom gozdov na Štajarskem brezplačno loco ali iz nasadišča. Le-ti morajo imeti spričevalo svoje ubožnosti potrjeno po obč. predstojništvu.

Premožnim posestnikom gozdov pa se oddajo sadike iz nasadišča po lastni ceni in sicer :

3letne smereke za jezero 1 fl. 60 kr., 2letne smereke za jezero 1 fl. 20 kr., 2letne mecesne, črne in bele bore za jezero 1 fl. 40 kr. Za izkapanje, obvezanje in prevoženje na kolodvor ali na pošto z obvezo računi se za jezero 50 kr.

Tiste stranke, oziroma posestniki gozdov, ki bi radi sadik brezplačno, ob enem pa tudi za plačilo, naj svoje želje naznanijo najdalje do 20. septembra t. l. c. kr. dež. gozdnarskemu nadzorniku (v hiši c. kr. namestnije) v Gradci franco ali s plačano pošto in potlej tistim prošnjikom dojde zagotovljenje števila sadik, kolikor jih jim bode moč priposlati, najdalje do 1. dne oktobra t. l.

Na prošnje, ki se pošljejo še le po onem dnevu (20. septembra), ne jemlje se več ozir.

V prošnji naj se zapiše natančni napis prošnjika, dalje, ali hoče sadik po pošti ali železnici (naglo ali tovarno blago) ter se naznani zadnja pošta ali železnična postaja, ali pa, da pride sam po sadike na dež. nasadišče.

Davek na žganje.

S prvim septembrom začne se davek na žganje in terja se tudi od tega, kar ga že človek ima v posodi. Le-to moral je naznaniti do 3. dne septembra finančni straži, katera mu je najbližja.

Ali ga poslej ne bode nihče smel brez davka žgati? Kdor ga žge iz lastnih pridelkov, ter ga ne prodaje ne na debelo, ne na drobno, ampak rabi za domače ljudi, sme ga tudi za naprej žgati, dokler ne preseže 50 stopinj alkohola ali vinskega cveta in 56 litrov.

Za tako dovoljenje mora prositi in če ga dobode, velja le za eno leto. Žganje se dela potlej nepretrgano in le v dobi, katero je naznanil.

Sejmovi. Dne 10. septembra v Apačah, pri sv. Janži pri Dravberku, v Smarji, v Rušah, v Gornjem gradu in na Spodnji Polskavi. Dne 11. septembra na Loki pri Zidanem mostu. Dne 12. septembra pri sv. Petru pri Radgoni in v Imenem. Dne 13. septembra na Bregu pri Ptuji. Dne 14. sept. pri sv. Ani na Kremberku, v Rogatci in v Golobinjaku.

Dopisi.

Od sv. Križa pri Mariboru. Nikdar še ni videl svet takega prizora, kakoršen se sedaj vrši po vsej naši domovini. Vsa večja sela praznujejo kolikor možno svečano 40-letnico vladanja našega presvitlega cesarja. Dejal bi, da tekmujejo v tej proslavi med seboj. Dan za dnevom čitamo po vseh slovenskih časopisih o res velikanskih slavnostih, o občej radosti, o ogromnej udeležbi ljudstva, kakor bi ves slovenski narod praznjeval le jeden velik praznik.

Kedo more povedati, koliko tisoč vročih prošenj in želj doni iz globine slovenskih prs in se dviga te dni k nebesnim višavam! Mi smo sicer precej oddaljeni od drugih večjih selišč; zato pa vidimo tem dalje in tem leže opazujemo, kako se rojaki naši prekositi skušajo, da bi dostojno pokazali udanost in zvestobo do premilega nam vladarja. Umevno je torej, da se je tudi nas hribovcev polastilo obče to veselje. Tudi mi smo stopili v kolo praznujočih. Svečanost to nam je preteklo nedeljo priredila tukajšnja kmetska čitalnica. Otroci prišli so praznično oblečeni v cerkev, kjer se jim je pojasnil pomen tega dneva. Od tod smo šli mladi in stari sè zastavo na za ta dan ozalšan prostor, kjer nam je kaj zgovorno razlagal g. prof. H. glavne črtice iz življenja presvetlega cesarja, zlasti, da je za vladanja Njega veličanstva napočila šoli nova, veselejša doba. Ko so šolarji bili pogoščeni, zapeli so cesarsko pesem in še nekoliko drugih. Potem je prejel vsak knjižico: Cesar Franc Jožef I. 1848—1888 in mladež je tekla razveseljena domov. Med tem prihaja čim dalje več naroda; do malega vsi gospodarji in gospodinje so se udeležili veselice. G. prof. H. je nato prostemu narodu prav razumno razlagal o telegrafu. Potlej so nam naši dečki in dekleta kaj lepo predočili Stritarjev prizor: „Na ljudske veselice“; dekamoval še je g. P. Gregorčičevo: Velikonočna. Izmed mnogih lepih napitnic naj samo jedne tu omenim, to je, vrlega našega župana, ki je dejal; Majhna je sicer naša župnija in ne vzmore torej toliko, kolikor po drugod v številnejših in večjih krajih, a priredili smo skromni ta praznik z veseljem, hotéč pokazati svetu, da tudi v hribih naših živé Slovenci iskreno udani cesarju in domovini.

Od Svetinje. (100-letnice.) Na velike meše dan se je dvojna svečanost jako slovesno, kakor je v katoliški cerkvi sploh le mogoče obhajala, namreč navadno letno žegovanje na svetek vnebozete device Marije, kraljice vseh svetnikov patronov naše farne cerkve, razun tega pa tudi prva stoletnica početka tē župnije, ki je bila od cesarja Jožefa II. leta 1788 vstanovljena. Godba, strelba, pet popevanih sv. meš, izmed njih 2 asistirani in Te Deum; slovesne asistirane večernice, maje okoli cerkve z venci opletene, zastave cesarske in narodne ki so plapolale iz zvonika. pridiganje, petje in zvonjenje in veseli obrazi od vseh strani v obilnem številu došlega vernega ljudstva, mirno prijetno vreme — vse to jepomagalo povzdigovati to izvenredno lepo cerkveno svečanost. Tudi nijednega najmanjšega nerada v nobeni krčmi ni bilo; tu je bil ves praznik k časti božji. Naj še omenim, da med obedom je nekaj časa godba svirala, vmes pa, kadar je namreč godba prenehala, so učenci in učenke 3. razreda nekatere narodne pesmi, kakor: „Ko dan se zaznava“, „naj čuje

zemlja in nebo“, „bodi zdrava domovina,“ „na goro, na goro, na strme vrhè“, sè srebrno čistimi glasovi popevali, in goste razveseljevali, kateri so svoje pripoznanje s ploskanjem in „dobro“ klicem naznanjevali K prvi napitnici pa se je cesarska pesem igrala in od šolske mladine navdušeno pela. Starim in mladim, vsem navzočim domačim in došlim stranskim bode ta lepa vesela svečanost na žive dni v nepozabljivem spominu ostala. Žal, da so veseli dnevi tako kratki in redki, le v nebesih je vedno veselje domá.

— G. —

Iz Vranskega. (Slovesnost.) Slavnost, priredjena po občini in tukajšnjih društvih v spomin 40-letnice vladanja našega presvitlega cesarja se nam je prav ugodno obnesla. Že predvečer bila je velika bakljada z godbo peškolka št. 97, streljanje, umetalni ogenj, med kojim se je posebno odlikovalo imé cesarja, lesketajoče se v bengaličnih iskrah. Trg je bil krasno razsvitljen in ljudstva se je kar gnjetlo. Napitnico g. Schwentnerja presv. cesarju spremljala je godba s cesarsko pesmijo in gromovito živio donelo je iz stoterih grl! Dne 28. avg. služili so prč. gospod župnik levitirano slov. sv. mašo z zahvalno pesmijo. Po sv. maši bilo je 21 revežev obdarovanih in ob 11. uri odposlal se je telegram udanosti presvitlemu cesarju. Ž radostjo nam je potrditi, da je bila slavnost Vranska jedna izmed najsijajnejših!

S Ptujá. (Učit. zbor.) Učiteljstvo našega okraja imelo je 9. avg. svoje letošnje uradno zborovanje v šolskem poslopji okolice Ptujске. Ob polu osmih zjutraj je bila slovesna sv. maša z zahvalno pesnijo in cesarsko himno v minoritski cerkvi. Nad 50 došlih učiteljev in učiteljic in mnogo pobožnega ljudstva je bilo prisotnega pri svetej maši. Učitelji pevci so peli izborno Miklošičevo mešo. Točno ob pol devetih se je pričelo uradno zborovanje. Na dnevnem redu so bile med drugimi te-le točke: 1. Opazke c. kr. okraj. šol. nadzorništva. 2. Kako naj učitelj z učenci štiridesetletnico vladanja Njih veličanstva presvitlega cesarja dostojno in v trajen spomin proslavi? 3. O trtni uši in ameriških trtah. 4. O popravi in notranji uredbi nemških učnih knjig za slov. ljudske šole. Gospod nadzornik Ranner je, otvorivši zborovanje z navduševalnimi besedami, v pol ure trajajočem izbornem govoru slikal življenje in delovanje našega premilega cesarja Frana Josipa I. ter posebno povzdigoval in povdarjal njega plamtečo ljubezen do ljudske šole in njegovo brezmejno, prav očetovsko darežljivost in požrtvovalnost pri šolskih stavnah. Vsem zbranim učiteljem so srca radosti zaigrala in gromoviti trikratni živio! presvitlemu cesarju je zadonel iz kipečih src. Na to se je prečital nastopni telegram ter bil takoj odposlan na c. kr. namestnika v Gradec: „Baron Kübeck,

namestnik, Gradec. Učiteljstvo Ptujskega okraja je pričelo denešnje okrajno učiteljsko zborovanje v neposredni izraz svojih iskrenih lojalnih čuvstev s slovesno službo božjo in s „Te deum“, postavilo način — kakó naj učitelj z učenci štiridesetletnico vladanja Njih veličanstva presvitlega cesarja dostojno in v trajen spomin proslavi kot prvo točko razpravam ter se posluži denešnje prilike, da tudi od svoje strani po končanem zborovanji to redko slavnost slavi. Pooblaščen od učiteljstva, prosim to izjavo blagohotno na znanje vzeti. Ranner.“ V teku razprav je največ zanimanja in znatiželjnosti vzbujala točka o trtni uši in ameriških trtah in prisotni, na čelu g. nadzornik sam, so gospoda poročevalca kar obsipali z raznovrstnimi vprašanji, na katera je gospod predavatelj spretno in v občo zadovoljnost temeljito in prepričevalno odgovarjal. Konečno mi je čast pohvalno in priznalno omenjati, da so se skoro vsa poročila, kakor tudi razgovori v slovenščini vršili. Ob dveh popoldne se je zborovanje završilo, na kar je sledil vkupen obéd pri g. Vojsku, katerega so se udeležili vsi zbrani učitelji in učiteljice. Govorilo in napivalo se je od gospoda nadzornika presvitlemu cesarju, poročevalcem, prisotnim damam, kakor tudi prelepej misli, naj bi bil denešnji dan povod zopetni bratovski ljubezni in slogi med učitelji Ptujskega okraja, naj bi se opustile vse osobne mržnje in jalovi predsodki po prevzvišenem geslu našega modrega vladarja: „Viribus unitis.“

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar je bival prve dni tega tedna na južnem Českem, v mestu Pisek. Zavoljo dežja vojaških vaj ni bilo, tembolj pa je tamošnje ljudstvo pokazalo Nj. veličanstvu svoje domoljubje in ljubezen do ces. rodbine. — Iz štaj. dež. zbora izvemo, da so naši poslanci koj v 3. seji izročili vladi predlog, naj napravi trsnice za ameriške trte, ter naroči potovalnima učiteljema, da poučujeta ljudstvo v ravnanji z njimi. Trte naj se delé pa brezplačno vinorejcem. Oboje je vladi mogoče, toda ni še gotovo, če jo je volja! — Koroško mesto, kedaj čisto slovensko, Beljak ima sedaj spomenik Jožefa II. V nedeljo dne 2. septembra so ga odkrili, se vé, da sami Velikonemci, Slovencem so pa dovolili, da so poslušali slavonspeve nemške kulture in če so hoteli, še kaj več. Upamo, da ni bilo slov. poslušalcev veliko. — V Spodnjem Dravberku se ustanavlja slov. bralno društvo in je vsled tega veliko upitja po nemških listih, češ, da je to predrzno! — Minister za poljedelstvo, grof Falkenhayn, biva v Trbiži ter si ogleduje delo kaznjencev ob tamošnjem hudourniku. Napravljaja se mu nov jarek. — Dež. glavar za Kranj-

sko je postal dr. Poklukar ter je že prevzel svoja opravila. Slavnost 25letnice Ljublj. Sokola v dneh 8. in 9. septembra bode velika ter pride na njo veliko českikh Sokolcev. Tudi naš, Savinjski ne izostane. — Slov. „bralno društvo“ v Gorici ni dobilo dovoljenja za blagoslovljenja nove zastave za dne 16. septembra, kje kedaj pozneje pa ga neki dobode, če ponovi svojo prošnjo. Vlada se boji da si ne prideta tisti den slov. in neko ital. pomožno društvo v lasi, kajti zadnje društvo ima tedaj enako blegoslovljenje. Dobro, če je vlada previdna, toda zakaj ravno slov. društvu na kvar? — Urednik „Edinosti“, ki izhaja po dvehkrat v tednu, Lovro Žvab je umrl na svojem domu, v Dutovljah. — Dež. poslanec za Koperski okraj je župan v Buzetu, Hrvat Franjo Flego, njegov nasprotnik, E. Lampe, je dobil samo 17 glasov. — K vojaškim vajam pri Zagrebu, ki se vršé koncem prihodnjega tedna, pride tudi svitli cesar. — Sedanji hrvaški ban, grof Khuen-Hedervary, stopi v ogersko ministerstvo, najbrž bode minister za trgovino. — Minister Tisza uvidéva, da pri ogerskih davkarijah ni vse v redu ter hoče z novo postavo spraviti va-nje več reda. Mi mu želimo za to veliko sreče, več, kakor se je vidi pri njegovih drugih postavah.

Vunanje države. Več listov razpravlja vprašanje, bo-li še mogoče sv. Očetu ostati v Rimu, kedar pride nova kazenska postava v Italiji v veljavo. Vsled nje bode jako težko za duhovnike, skoraj že lahko rečemo, dihanje. Kaj da storé sv. Oče, tega se ve, da ne zna nihče, ali nemogoče ni, da otresejo kedaj Rimski prah s svojih nog ter se izselijo, recimo, na Malto. — Italijanski kralj Humbert, je lahko vesel svojega potovanja po Romagni, kajti ljudstvo ga je vzprejemalo povsod, če ne z navdušenjem, vsaj dostojno. Ljudstvu je še kralj le ljubši, kakor pa republikanski glavači. — Na Francoskem dela se bolj kakor kedaj, da dobi vsa armada k malu nove puške. Vidno je, da se pripravlja Francija za vojsko ali to je gotovo, da sama ne bod nikoli kos Nemčiji. — Kedaj in kod pojde nemški cesar Viljem II. v Rim, to še ni dognano, vendar pa je to gotovo, da ga sv. Oče vsprejmó. — Najmlajša sestra nemškega cesarja, Sofija, je v zarokah s prestolonaslednikom Grškim. Sedaj se pravi, da se snideta še te jeseni avstrijski cesar in ruski car — in to kje blizu Kjernjevic sredi tega meseca Bolgarski vladi dela roparstvo velike preglavice in izda le malo, če tudi vesi ljudi te baže h kratu, ko dobi koga v pest. Bržko ne pa so ti ljudje plačani Bog zna, od koga v to, naj ne pride uboga dežela do mirú. — Vprašanje srbskega kralja in kraljice ne bo še tako hitro pri konci, sedaj je na lastne želje kralja stvar odložena za tri mesece. Pravi se, da pride skorej gotovo do sprave med njima. — Turška

vlada ima nov strah in to zavoljo dežele Tripolis na severnih obalih Afrike. Dozdeva se ji, da steza Italija svoje roke po njej. Ni nemogoče. Nemški častniki pa ostanejo še na dalje pri turški vojni. — Za voljo Masave ima Italija še vedno svoj križ in je le sreča za-njo, da ima za-se Avstrijo in Nemčijo. vse druge države pa so zoper njo, češ, da nima pravice, zasesti te dežele. — V Baltimore, velikem mestu severne Amerike, so imeli v nedeljo dne 2. septembra velik ogenj. Sedem ognjegascev je zgorelo, škode pa je do treh milj. goldinarjev.

Za poduk in kratek čas.

Zlatomešnik sv. oče Leon XIII. in slov. rimski romarji.

(Konec.)

Trije smo spali, eden pa je slabe laške smodke žgal in bedel, da nismo mimo Asisija odšli. Ravno je bilo o polnoči, ko v Asisiji izstopimo. Čakal nas je pokrit voz, a bil je tesen in nizek, da se komaj v njega stlačimo. Voz je bil kakor naših kopunarjev, samo da so ob stranéh bila mesto lesenih klincev okna. V mesto se peljamo vkreber še dobre pol ure.

Mestna vrata so bila že zatvorjena, in precej dolgo smo trkali, predno so se nam odprla. Ponočni varuh vzdigne svetilnico in nam posveti pred lice in nas ocenja, ali bi bilo varno takšne ponočne tiče v mesto spustiti ali ne. Ko pa vidi romarje pred seboj, segne z roko, kakor bi se menil odkriti, a o pravem času še se zave, da je vojaška oseba in je rajši salutiral.

Zdaj se nam je pa godilo, kakor nekda v Betlehemu sv. Jožefu. Trkali smo po celem mestu, pa nas niso nikjer hoteli imeti, ker je na večer prišlo v mesto nad 500 belgijskih romarjev, ki so vse gostilnice napolnili. Slednjič se nas vendar nek hlapec usmili, da nas vsaj v pivnico spusti. Kakor bi trenil, so moji tovariši splezali vsak na svojo mizo in so tudi precej zasпали. Ena miza je bila še prazna. Jaz sem sicer skušal si drugače posteljo vrediti, a slednjič sem se tudi jaz zdeval na mizo ter porinil potno torbo pod glavo in sem jako dobro spal. Ko sem zjutraj postavljal svoje nemarno telo po konci, bolele so me vse kosti. Če je bila huda noč, pa je bilo jutro veselo, meševal sem namreč na grobu sv. Frančiška, ter molil, da bi zamogel zmiraj z veselim srcem Bogu služiti, kakor je bil tudi sv. Frančišek vsakrat vedrega lica. Obiskali smo tudi dom sv. Frančiška in njegovo izbico, ki pa je zdaj v majhno kapelico predelana.

Potem še pogledamo v cerkvo sv. Klare. Njeno trupljo počiva pod velikim altarjem v stekleni trugi, in tedaj smo ga lepo videli.

Lice še je dobro ohranjeno, samo da je očrnelo. Tudi obzidje kraj nunskega samostana nas je mikalo videti. Svoje dni so namreč Turki prhruli pred mesto Asisi. Že so nastavili lestvice, da splezajo v mesto in tudi v samostan. Zdaj veli sv. Klara monštranco na zid zanesti, ondi tudi poklekne in moli: „Ne izdaj, Gospod, zverinam duš, ki tebe hvalijo, in ohrani služebnice svoje, katere si rešil s svojo predrago krvjo“. Na to čuje glas božji: „Jaz vas bom vsak čas branil.“ Pri tej priči se loti sovražnikov velik strah, pobegnili so in samostan je bil rešen.

Ker je že šlo proti poldnevu si za zajutrek naročimo malo mesa in dve steklenici navadnega vina; vsak je tudi vzел kosček kruha. Za to smo štirje plačali deset goldinarjev a. v. Gospod tovariš je rekel: „Toti račun je vsoljen, taki računi so redki, jaz ga nesem s seboj“. Zdaj ga doma kaže.

Doli poleg kolodvora si ogledamo slovečo cerkev „Sv. Marijo angeljev“. Pod kupljo stoji še v prvotni podobi cerkvice „porcijunkola“, kjer je sv. Frančišk svoje dni od Izveličarja izprosil znane odpustke, katere kristjani in zlasti tudi Slovenci visoko cené. V cerkvi smo videli pas sv. Frančiška, poleg cerkve v vrtu pa trnje, po katerem se je svetnik yaljal, ko so ga skušnjave hudo nadlegovale. Čudežno je to, da se na vsakem cvetu tistega trna od tistih dob vidi kri, kakor bi ga kdo s krvjo pokropil.

Popoludne ob petih smo bili že v Florenciji. To vam je prekrasno mesto in divni kraj. Celo ceste so z lepimi cveticami in rožami obrobene. Kakov kras pa da je na vrtih in očitnih sprehodih, si potem lahko mislite.

„Bog vé, zakaj laški kralj tako v Rim sili, ko pa je Florencija kakor nalašč za njega stvarjena“, pravi gospod tovariš. „Sveto mesto Rim drugemu ne pristuje kakor sv. očetu“. Radi mu pritrdimo.

Drugo jutro smo se vozili čez apeninske gore, ki so vse sprevrtane; v kratkem času smo prevozili 46 predorov. V Bologniji smo bili tako pozni, da smo samo mrzle ostanke za drugimi jeli, ki so tamo večerjali. Zjutraj rano vstauemo in drug za drugim mešujemo na grobu sv. Dominika. Ogledamo si potem tudi cerkev sv. Katarine bolognijske, Ko je ta svetnica umrla in na odru ležala si je na enkrat vsedla, in tako še zdaj sedi. Lice in roke so suhe in očrnele. Njeni častilei so jej na prste vse polno predragih prstanov navtikali. Mi smo jej spoštljivo roko poljubili in se njenej mogočnej priprošnji priporočili.

Po svetu slovi bolognijska mrtvaška gomila. Je res lepa. Grobi so večidel pokriti in po dolgih hodnikih je nastavljenih različnih dragih in jako umetnih spomenikov. Vendar

moram povedati, da sem obžaloval mrtve, ker so jim toliko kamenja na grobe navlačili. Meni se prosti leseni križ na grobu sirómaka sto-krat bolj dopada; pa je tudi večja tolažba za rajnega, kakor tudi za tiste, od katerih se je moral ločiti. Na grobu nekega rajnega moža stoji postavimo iz najlepšega belega marmorja izsekana mlada žalujoča vdova s svojim fantičem. Toda meni se je zdelo, da iz tega spomenika sije bolj sebičnost kakor žalost, da naj bi svet še za sto in sto let občudoval lepo, mlado lice vdove.

Še enkrat smo postali in sicer v Padovi. To je veliko in obširno toda mrtvo mesto. Menda je le v vsakem tretjem hramu po eden človek doma, tako redki so ljudje na ulici videti. Naša prva pot je bila na grob sv. Antonija, kjer smo tudi meševali. V cerkvenem zakladu, katerega nam je razkazoval jako prijazen kapucin, smo občudovali različne svetinje. Mene je zlasti zanimal pečen prst sv. Lovrenca in pa čudni kozarec sv. Antonija. Ko se namreč svoje dni po mestu raznese glas, da je Antonij umrl, so ljudje rekli: Svetnik je umrl. Nek ošaben bogatin pa, ki je ravno sedel za bogato mizo, vzame kozarec, izpije vino in pravi: Antonij ni bil svetnik, ampak slepar, tako gotovo, kakor bo zdaj ta kozarec se na sto kosov razletel. Na to požene kozarec ob tla. Pa glej čudo! kamena tla so poknila, kozarec pa je ostal cel. Na Laškem vsak denar vzame, tudi — kapucin.

V Florenciji smo zgubili prvega tovariša, v Padovi nam drugi zmenka, in nekje unkraj Ljubljane me še slednji zapusti. Nekega lepega pomladanskega jutra sem sam srečno domov — prikašljaj.

Bogu čast in hvala za srečni pot! Kdor pa ima za čim, naj le gre v Rim; njemu ne bo nikoli žal. Dr. Križanič.

Smešnica 36. V neki krčmi se gost vidno davi s staro pečenko. Krčmar ga vpraša zato, kaj je pečenki, da mu ne ugaja. „Oj“, odvrne gost. „škoda, da me že dnes teden ni bilo pri Vas“. „Zakaj?“, čudi se krčmar. „Bil bi jo“, pravi gost z naglasom, „bil bi jo že tedaj lahko jedel“.

Razne stvari.

(Cesarski dar.) Nj. veličanstvo, svitli cesar je daroval ljudski šoli v Rečici 200 in požarni brambi v Hočah 60 gld.

(Preselitev.) Poveljnik III. vojnega kora v Gradci, fzm. baron Kuhn naseli se, kakor se sliši, v Gorici.

(Meščanska šola.) Dež. šolski svet v Gradci tirja, naj se napravi v Mariboru na dež. stroške meščanska šola za dečke. Dotični pred-

log ima že dež. zbor v rokah in skorej ni dvoma, da dobi naše mesto to šolo.

(Imenovanje.) Dež. odbor je imenoval za dež. bolnico v Brežicah dr. J. Schmirmavla dež. zdravnikom.

(Nova knjiga.) Vlč. g. dr. Ivan Križanič. korar stolne cerkve v Mariboru, je dal svoje „Rimska božja pot in slov. romarji“, ki je bilo v našem listu „za poduk in kratek čas“, v nekaterih iztisih ponatisniti ter se dobiva v posebni knjižici pri vlč. gospodu ali tudi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru iztis po 20 kr.

(V Mariborsko bogoslovje) je še vzprejet g. Martin Šamperl iz Polenšaka.

(Župnijska skušnja.) V teh dneh so delali župnijski izpit v Mariboru ti-le čč. gg.: Mat. Fideršek, kaplan v Vojniku, Mat. Karba kaplan na Dobrni, Franjo Klepač, kaplan na Bizeljskem, Anton Pernat, provizor na Planini, Jos. Sattler, provisor pri sv. Križi nad Mariborom in Franc Slavič, kaplan pri Vel. nedelji.

(Dijaško semenišče.) Na novo so vzprejeti v dij. semenišče: Anton Vogrinec iz sv. Vida pri Ptuji, Fr. Osvatič iz Št. Lovrenca v slov. gor., Anton Dolar iz Slivnice pri Mariboru, Martin Majcen iz Polenšaka, Karl Ozvald iz Središča, Flor. Kukovec iz Vel. nedelje, Fr. Schreiner iz sv. Križa pri Ljutomeru, Al. Korošec iz sv. Križa pri Ljutomeru, Marko Žičkar iz Sevnice, Jože Erker iz Laporij, Rud. Krener iz Laškega trga in Mirko Noroglav iz Loke pri Zidanem mostu.

(Stoletnica.) Pri Novi cerkvi se je dne 3. sept. slovesno obhajala stoletnica ljudske šole in ob enem 40letnica vladanja Nj. veličanstva. V ta namen bila je sv. meša, potem pa se je šolska mladina in velika množica ljudi z godbo podala pred ono hišo, v katerej je prvi učitelj J. (Auhman) Avhman pred 100 leti prebival ter prve šolarje okoli sebe zbiral. Tam se jim je razložila stoletna zgodovina te šole, potem pa se je šol. mladina peljala v Hudinjski gaj, kjer se je primerno pogostila.

(Nevaren človek.) Pri sv. Marjeti nižje Ptuja je nek potepuh vlezal v stanovanje tamošnjega nadučitelja ter se skrivil pod posteljo. Na srečo pa so ga še zapazili ter ga poslali na Ptuj v luknjo. Ali to mu ni prav kazalo, zato je potoma ušel svojemu varhu ter jo je naglo, Bog vé, kam pobrisal.

(Toča.) V petek, dne 31. avgusta so imeli točo v Jareninski župniji, posebno v Vajgnu, v Kaniži itd. Žal, da je škoda na mestih precej velika.

(Nova šola.) Na cesarjev rojstni den so v Vurbergu temelj položili novemu šolskemu poslopju za trirazrednico.

(Železnica.) Za železnico iz Celja v Šoštanj in Velenje prične se delo prve dni meseca oktobra, za železnico iz Radgone v Lju-

tomer pa se poteguje posebno okr. zastop v Ljutomeru in v Gornji Radgoni in ima sedaj poseben odbor nalogo, da dela priprave za to železnico.

(Kaznilnica.) Nova kaznilnica v Mariboru ima prostora za 500 jetnikov, gotova je od zvonaj, znotraj bode pa gotova še le druge spomladi.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg.: J. Lenart v doplačilo ustn. in letn. drž. obveznico po 100 gld. (poprej že 22 gl.), Geršak 15 gld., Vrlič 15 gld., Repič 11 gld., Jeriša 6 gld., Planinšek 1 gld., Šijanec Ant. 3 gld., Kačičnik 1 gld. (do l. 1888), Petek 5 gld., Zadravec 3 gld. (do l. 1889), Šlander 3 gld. (do l. 1887), Ilešič 30 gld., Pavlič 1 gld.

(Duh. spremembe.) Č. g. Anton Petek, kaplan v Ribnici, pride za kaplana k sv. Vidu pri Ponikvi, o. Janez Pavec, iz reda sv. Benedikta, k sv. Juriju na Pesnici in Jakob Merc, novomašnik, v Ribnico.

Loterijne številke:

V Gradcu 1. sept. 1888:	21, 12, 68, 11, 6
Na Dunaju „ „	31, 50, 39, 82, 59

Zahvala.

Dne 29. avg. položili smo v prezgodnji grob ljubega sina, odn. brata

Frana Sajnkoviča,

pravnika IV. leta.

Bog plati vsem onim, ki so tolažili za njegove boleznin njega in nas in onim, ki so se vdeležili spreveda. Posebno zahvalo izrekamo pa čč. gg. duhovnikom in gg. pevcem, ki so deloma od daleč prišli pokojniku poslednjo čast izkazat, ter domačemu gasilnemu društvu in vsem dariteljem vencev.

V Središči dne sept. 1888.

Žalnočja obitelj Sajnkovičeva.

Najboljši molitveniki za šolarje.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru tiskala in založila je:

I. „Sveto opravilo“,

Str. 250. Cena: polusnje 60 kr., usnje z zlatim obrezkom 70 kr.

II. „Ključek nebeški“,

sestavil Ivan Skuhala. Str. 192. Cena: polusnje 50 kr., usnje z zlatim obrezkom 60 kr.

Veliki živinski sejem

pri sv. Antonu v Slov. goricah bode v ponedeljek, dne 10. septembra 1888. 3-3

Razprodaja blaga.

Prodaja se v Brežicah na Štajarskem vsa zaloga blaga Karol Makeževe stečajne (konkurzne) mase s pohištvom vred.

Vsa sodnijsko precenjena zaloga se bo poprečno za gotovo plačilo izročila tistemu, ki največ ponudi.

Dotične ponudbe blagovolé se poslati do 20. septembra t. l. podpisanemu oskrbniku stečajne mase.

Ponudbe izpod 6492 gld. 99 kr. se sploh ne sprejemajo.

Zalogo blaga in pohištvo ležeče v Makeževi štacuni ter dotični sodnijski inventar sme vsakdo pred ponudbo pregledati.

Dr. Gvidon Srebre,

oskrbnik Karol Makeževe stečajne mase
v Brežicah. 1-2

Jakob Černko,

kovač v Ljutomeru,

ima prav dobro kovaško orodje po nizki ceni na prodaj. Kdor hoče kupiti, naj se oglasi do 12. septembra t. l.

Učenec se takoj sprejme v štacuni z mešanim blagom pri g. F. Jegliču v Račjem (Kranichsfeld.) 2-2

400 gld. gotovine

je treba in se lahko kupi za mesarijo in krēmo primerno, arondirano iz lepih travnikov, njiv in sadovnjaka obstoječe posestvo, ki meri pet oralov. Na posestvu je velik zidan hram blizo cerkve, 10 minut od železniške postaje. 1/4 ure od mesta na slovenskem Štajarji. Pogoji dobri.

Pisma naj se pošiljajo na administracijo „Slov. Gospodarja“ z naslovom: „Dobra kupčija“. 2-2

Trgovskega učenca

poštenega obnašanja, zmožnega slovenskega in nemškega jezika sprejme takoj 2-3

Leopold Schwentner v Brežicah (Rann),
knjigarska in galanterijska trgovina.

Plemenski biki.

Biki, 12 do 18 mesecev stari, enobarvne deželne ali murico-dolske plohe kupi podpisani okr. odbor.

Okr. odbor v Laškem, dne 23. avgusta 1888.
2-2 Načelnik: **Amon.**

Zahvala in priporočba.

Podpisani zahvaljuje se častitemu p. n. občinstvu in znancem za dosedaj mu skazano zaupanje in uljudno naznanja, da je prevzel občeznano gostilnico

„zur alten Bierquelle“

(poštne ulice)

in prosi za obilno obiskovanje.

Točil bodem izvrstno **Götz-ovo** **mareno pivo** in stregel častitim gostom z okusnimi jedmi in izvrstnim vinom.

S spoštovanjem

1-10 **M. Spatzek.**

NB. V soboto in nedeljo zajutrek.

Oznanilo.

Podpisan proda ali da v najem hram, kovačijo in nekoliko posestva. Pogoji se izvedo pri predstojništvu na Remšniku v Marenberškem okraji.

Ferdinand Javornik,

3-3 kovač.

Gospodu **G. Piccoli-ju**, lekarju „pri Angelu“
v Ljubljani.

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodčnega krča, da ga je ta bolezen vsega shujšala in skoro uničila. Pri njem poskušal sem vsa sredstva, ki nam jih naša veda zadaje in tudi nisem pozabil najrazličnejših rudninskih vodá. Toda zboljšek bil je le za malo trenutkov. Slednjič si domislim, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel porabivši samo 6 steklenic

in sijajen, da je moj sin popolnoma ozdravel.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorkeje priporočati vsem trpečim vsled **slabe prebave, zlate žile** itd., ter Vas tudi pooblastim, da to spričevalo moje hvaležnosti kot v resnici zasluženó pohvalo tudi razglasite. 17

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 36. šte. „Slov. Gospodarja“.

1888.

6. septembra.

9.

Sveti Viktorin, škof Ptujski, cerkveni pisatelj in mučenec.

Njegovo življenje in delovanje na podlagi najstarejših virov in po najnovejših pripomočkih spisal dr. Mihael Napotnik, c. kr. dvorni kapelan, kn. šk. konsistorijalni svetovalec lavantski, ravnatelj c. kr. zavoda za višjo vzgojo duhovnikov pri sv. Avguštinu na Dunaji. Odobril prečastiti knezonadškofski ordinarjat Dunajski.

Na Dunaji, 1888, založil pisatelj — natisnil A. Keiss.

Bukve, ki jih naznamo dnes našim bralcem, so učene in so pisane le bolj za učene bralce. Po pravem torej niso za to, da se govori o njih v teh listih, vendar pa upamo, da bodo bralci teh vrstic veseli ter jih radi prebrali do konca. Za to imamo dvoje, troje uzrokov. Mož namreč, o katerem je v bukvah govorjenje, je bil naš, t. j. sv. Viktorin je živel kedaj na naših, slov. tleh, v starodavnem Ptuj in torej nas miče gotovo vse, kar nam pove kaj več o njem, kakor nam je bilo doslej znano. Za tem pa je tudi g. pisatelj naš, imeniten duhovnik naše škofije in pa rojak Konjiški. Kaj bi nam torej njegovo delo ne bilo ljubo!

Kar pa še potlej — vsaj v naših očeh — potegne višje, je to, da so cele bukve pisane slovenski in jim še, kolikor nam je znano, ni prednice v nobenem jeziku. Preučeni g. dr. Napotnik je prvi, ki je marljivo zbral vse, kar se je le kje kedaj o sv. škofu pisalo ter lepo vredil v bukve, ki šteje dobrih 280 strani velike osmerke.

Svoje bukve deli g. pisatelj v dva dela. V prvi del je dejal poročila raznih pisateljev o sv. Viktorinu, str. 1—170, v drugem pa opisuje sam življenje sv. škofa, str. 171—278. Največ truda mu je pač prizadejalo zbiranje in primerjanje raznih poročil; kakor so raztresena po vseh krajih, tako so tudi pisana skorej v vseh jezicih. Na prvo mesto se vé, da stavi g. pisatelj poročila slov. pisateljev. Nje navede v svojih bukvah na 1. do 11. strani in teh je v vsem 7. Za temi navede potlej poročila pisateljev, ki govoré v svojih delih posebej o Štajarskem in imajo v njih več ali manj tudi kaj o sv. Viktorinu. Tacih je 10 in njih poročila stojé v naših bukvah od 11. do 29. strani.

S poročili 20 tujih pisateljev, kateri so kaj o sv. škofu v svojih delih omenili, sklene g. dvorni kapelan vrsto novejših pisateljev. Le-ta poročila so sicer važna za naše bukve, toda dolgo ne tako, kakor poročila starejših pisateljev, katerih našteje potem g. pisatelj 29

na stranéh 40—170. V vrsti teh velevažnih poročil pa gre poročilu sv. Hijeronima prvo mesto in je le-to, če gre za pravo, edino tisto, ki odločuje v vprašanji, kaj velja reči o spisih, ki so prišli iz peresa sv. Viktorina. Isto poročilo sv. Hijeronima ali bolje rečemo, ista poročila, kajti Hijeronim govori na večih mestih o našem škofu, so odločilna pri vprašanji, kje da je sv. Viktorinu tekla in iztekla nit življenja. Po le-teh pa je sv. škof umrl na Ptuj, „Petabionensis episcopus“ in sicer venčan s krono mučenca, „martyrio coronatus“.

Za sv. Hijeronimom pa gre potlej največja hvala francoskemu učenjaku, Jeanu de Launoy (1603—1678) v zadevi sv. Viktorina. Le-ta je izdal leta 1653 dve razpravi o sv. Viktorinu ter dokazuje v njih, da sv. Viktorin ni bil škof v francoskem Poitiersu, ampak v panonskem Ptuj, potem pa navaja še 4 druge Viktorine, češ, da ne gre zamenjati z njimi sv. Viktorina, škofa na Ptuj. Jasni dokazi tega moža so izdali ter so se k malu vsi pisatelji potlej priprijeli njegove misli.

Vsled tega pa sodimo, da pritrdi g. dr. Napotniku vsak bralec v tem, da je v njegovi knjigi natančen ponatis Launoy-jevih razprav prav na svojem mestu.

V drugem delu nam podaja gosp. pisatelj življenjepis sv. Viktorina in opisuje nam najprej njegovo življenje in potlej njegovo mučeništvu, str. 171—187. Zatem pa se nam kaže sv. Viktorin kot cerkveni pisatelj ter se raztolmači sodba sv. Hijeronima o spisih njegovih. Le-teh je nekaj v resnici iz njegove roke, o nekaterih pa se dvomi, so-li njegovi ali pa niso in nekaj drugih se po krivem podtika sv. Viktorinu, str. 182—218.

Razsodba o tem ni lahka in zato si gredó učenjaki v tem precej križem. Mi si ne upamo reči, da obvelja pri vseh g. dr. Napotnika razsodba ali toliko smemo reči, da navaja za svojo sodbo ali več ali manj tehtnih dokazov in ne bode lahko, da mu jih kdo ovrže do cela. To pa je gotovo, da se v marsikaterem bralci, kedar prečita njegovo knjigo do konca, vzbudi resna želja, naj dobi čem prej, tem bolje v roke spise sv. Viktorina. Iz njih si napravi človek najlažje sam svojo sodbo, razprave drugih so mu v tem pač ljuba pomoč, a težko, da ga privede katera, naj bi bila še tako jasna in glasna, do popolnega prepričanja.

Memo gredoč naj omenimo, da se nam izraza „resnični in neresnični spisi“ ne zdita prava, ker je lahko dvomljivo, kaj da pomenita. G. dr. Napotnik zagovarja menjenje, da je bil sv. Viktorin kilijast, t. j. da je učil, da si ustanovi še kedaj Kristus kraljestvo na zemlji iz svojih izvoljenih ter da trpi le-to, polno duhovnih radosti, 1000 let, predno bode konec sveta, ali zato sv. škof ni, da bi ga stavil človek med krivoverce. Oboje je prav, kajti to je sicer gotovo, da je tak nauk kriv, ali sv. cerkev ga še ni bila, vsaj do dobe sv. Viktorina, javno zavrgla, str. 218—224.

Da je sv. Viktorin uneto branil sv. cerkev zoper krive vere, katerih je bilo v tisti dobi več in vmes jako nevarnih, to nam razjasnjuje g. doktor v posebnem oddelku svoje knjige, str. 224—228. Na to pa še navede rimske cesarje, papeže in cerkvene pisatelje iz dobe sv. škofa in to iz namena, naj se lažje razumeje življenje in delovanje sv. mučenca, str. 229—236.

Ker gredo spisi sv. Viktorina najbolj na to, da in kako se sv. pismo prav razlaga, zato se lahko umeje, da so sila važni gledé na sv. pismo in sploh na nauke sv. vere. To tudi g. pisatelj naše knjige povdarja in razkazuje na strani 236—254 iz spisov sv. škofa. Na to še govori o češčenji in o sv. ostankih Ptujkega mučenca, str. 254—262, ter pojasnjuje najnovejši spis o življenji sv. Viktorina iz peresa Viljema van Hooff. Le-ta se peča sicer na vse strani s tem, kar se tiče življenja sv. škofa, nič pa se ne ozira na spise sv. Viktorina. Da to našemu unetemu raziskovalcu ni po volji, pač ni težko, da človek ugame, str. 262—272.

Na konci svoje knjige, str. 272—278, še razpravlja učeni g. doktor o rokopisih in izdajah slovstvenih del sv. Viktorina. Rokopisa sta še sedaj dva, eden razprave sv. škofa „o vstvarjenji sveta“, drugi pa njegovih „sholij za skrivnostno razodetje“ sv. ap. Janeza. Nekaj več pa je izdav zgorenjih dveh del, potem komentarja k „skrivnemu razodetju“ in nekaterih pesmi sv. mučenca.

To je blizu vsebina zanimive naše knjige in vidi se ji v prvem hipu, da obsega vse, kar koli je kje v zvezi s sv. Viktorinom. Njej je kos le izredna marljivost, taka, kakor je lastna učenemu g. dr. Napotniku in pa navdušenje za stvar, katero razpravlja. Le-to pa se kaže tudi v obliki, v besedi naše knjige in če je v celi knjigi kaj, kar ne dopade bralcu, tega je krivo isto veliko navdušenje, s katerim g. pisatelj razrešuje celo vprašanje o sv. Viktorinu. Beseda v naši knjigi je lepa, izbrana in tiskovne pomote, katerih je v njej več, kakor je g. pisatelju ljubo, še ji niso preveč na kvar.

V celem pa je g. doktor izvršil lepo delo in je v resnici krasno vezilo Nj. ekselenciji,

mil. knezoškofu za njih zlato sv. mešo. Ni dvoma, da najde pri svojih bralcih splošnje pripoznanje.

V Mariboru koncem avgusta 1888.

Dr. Mlakar.

Domoljubna slovesnost.

(Izviren dopis.)

Pri Devici Mariji v puščavi, se je dné 23. avg. t. l. cesarjeva 40-letnica prav slovesno obhajala. S strehe z venci okinčanega šolskega poslopja vihrala je že dan popred cesarska zastava. Ko je pa napočil mrak, začeli so na večih mestih po župniji grometi topiči, ki so čeli okolici naznanjali slovesni prihodnji dan. Že ob rani zori drugega dné začela se je v šoli zbirati šolska mladina, katera se je potem podala v cerkev, kjer je bila slovesna sv. meša z godbo, kojo sta oskrbela gg. učitelja Šac in Polanec s svojimi godci.

Cerkev je bila napolnjena pobožnega ljudstva, ki je goreče molilo za blagor in srečo svojega cesarja. Navzoč je bil krajni šol. svet z načelnikom in šol. ogledom, odbor občine Činžat in Kumen z županoma na čelu, in mnogo drugih odličnjakov iz domače in bližnje Št.-Lovrenške župnije. Kaj mogočno in veličastno se je v prostornej cerkvi razlegala cesarska in zahvalna pesem, kateri so vsi navzoči zapeli. Zunaj cerkve, na prijaznem gričku sv. Ane, pa je gromoviti daleč okrog se razlegajoči strel svečanost poviseval.

Po cerkvenem opraviilu ustavili in uredili so se učenci, ki so bili vsi z venci in šopki lepo okinčani pred cerkvijo. Dečki vzeli so v roke raznobarvne zastave, belo oblečena in mično ovenčana dekleta pa so naložila na svoje rame z zelenjavo in s cveticami krasno olepšana nosila, na katerih si zapazil cesarjevi podobi, kojih ena je kazala našega vladarja kakoršen je bil, ko je kot 18-letni mladenič. l. 1848 vlado nastopil, druga pa, kakoršen je sedaj. Nad podobami se je v zlato lesketalo število 40. Spređaj pa sta se nosili z venci obrobjeni zlati letnici 1840 in 1888. V slovesnem sprevodu, katerega je spremljala godba, pomikali smo se počasi proti prav okusno z zelenjavo in zastavami ozaljšani gostilni g. Ferd. Gassnerja.

Sprevod učencev iu pa vseh v cerkvi navzočih ljudi bil je tako veličasten, da so bili nekateri, ki so to videli, do solz ganjeni. Celi pot pa nas je pozdravljaj mogočen strel iz bližnjega, skalovitega vrha. Dospévši na mesto, ki se je bilo za veselico odločilo, dejala so se nosila s podobami na odločeno mesto, ter so se razpostavile zastave. Ko se ljudje zberó, začnejo se na posebnem odru, ki se je bil v ta namen postavil, prednašati nekatere na svečanost se

ozirajoče pesmi. Potem pa so 4 dečki predstavljali gledališčno izgro s petjem, „Učenca gresta na tuje“, ona kaže nekoliko prav mičnih in šaljevih prizorov iz šolskega življenja. Po igri so se mali in veliki z jedjo in pijačo okrepčali. Vmes pa je igrala godba in pele so se vesele pesmice, okoli poludne pa stopi g. nadučitelj, Fr. Praprotnik, na zvišeno mesto ter s krepkimi besedami slika pomen slovesnosti. Kazal je, kako mogočnega in modrega vladarja imajo narodi avstrijski vladarja, ki vse podložnike enako ljubi in ceni, ki s čudovito radodarnostjo pomaga o vsaki sili in potrebi ter s prav cesarsko darežljivostjo podpira in pospešuje razne zavode umetnosti in učenosti in brezštevne človekoljubne naprave. Zato pa tudi vsi narodi v Avstriji njega ljubijo kot svojega najmilejšega in najdražjega očeta. Hočemo toraj vsaki dan Boga prositi, da nam našega blagega vladarja in cesarja še mnogo, mnogo let ohrani in obvaruje. Po tem govoru, katerega so vsi navzoči stojé poslušali, zapela se je cesarska pesem.

Zdaj pa so se pričele raznovrstne otroške igre z dobitki, ki so med otroci in gledalci vzbujale mnogo smeha in prav nedolžne zabave. Tako smo se vsi vkup kratkočasili do 5. ure popoldne. Končno se vstopijo otroci v krog in g. nadučitelj podari vsakemu spominjsko knjižico „Naš cesar“, potem cesarjevo podobo v zlatih okvirih in vrh tega še vsakemu po eden srebrn denar, dva učenca pa sta prejela vsak po eden c. k. cekin. Perblagorodni gospod baron Gödel-Lannoy, ki je mnogo pripomogel, da se je svečanost priredila, daroval je v svoji velikodušnosti razun mnogo obleke, kojo so ubožnejši učenci prejeli, v vedni spomin na današnji dan in letošnje leto tudi srebrni in zlati denar. Vsak pa si lahko misli, koliko je bilo veselje starišev in učencev, ko so se tako bogato obdarovani vračali domov. Večina, zlasti bolj oddaljenih ljudi se je sedaj z otroci vred povrnila domov, kar je bilo pa bolj bližnjih, ostali so skupaj do poznega večera. Ko pa nastopi mrak, zažgé gostilničar g. F. G. na bližnjem holmci umetalni ogenj, ki je se svojo raznobarvano svitlobo na veselje mnogoštevilnih gledalcev kaj čarobno obližje razsvitljeval. Končno pa se je vse zbralo v gostilničnih prostorih in pričela se je prav živahna in vesela zabava.

S ponosom se sme reči, da je bil dan 23. avg. dan veselja in radosti, bila je to slovesnost, ki dela čast celej župniji. To ni bila le navadna šolska veselica, ampak bila je prava narodna svečanost, katere se je udeležilo veliko in malo, in se je ravno s tem slovesnost v svojem obsegu in pomenu mogočno povzdignila. Gotovo bode ta dan ostal vsakemu navzočemu v živem spominu do konca dni!

Da se pa v spomin na ta veseli dan postavi tudi vidni spomenik, zasadil se bode v

prihodnji jeseni prostor, na katerem se je vršila veselica sé sadnim drevjem, kakor bode tudi vsak učenec na svojem domu, in sicer na najlepšem mestu, vsaj eno drevesce v spomin cesarjeve 40-letnice vsadil. Za denar pa, ki je po poravnanih troških še ostal, kupila se bode šolska zastava v vedni spomin na letošnje leto. Da se je pa zamoglo vse to izvršiti, za to se imamo zahvaliti visokorodnemu baronu Gödelnu in vsem drugim precenjenim in blagim gospodom v Puščavi in pri sv. Lovrencu, ki so v ta namen radovoljno zlagali prav znatne doneske. Zahvalite so imamo pa tudi vsem drugim blagim prebivalcem naše župnije, ki so vest, da se priredi slovesnost v proslavo 40-letnega vladanja našega milega cesarja, z veseljem sprejeli ter se je tudi tako slovesno in veličastno vršila. Vsa čast toraj vsem dobrotnikom šole in vrlim prebivalcem puščavske župnije!

Dopisi.

Iz Rogaca. (Primicija.) Dan slave je napočil pri nas dne 29. julija in veselje se je videlo v obrazih našega ljudstva. Č. g. primicijant Jak. Kitak svojo vstrajnostjo, kakor njih dobrotniki z malimi darovi so obresničili izrek r. škofa Slomškega: da zamorejo manje premožni ljudje ravno v slabih letih delati čudeže, t. j. cerkve zidati. Ob 10. uri predpoldan je sprem-ljalo č. g. primicijanta po ceremonijerju 18 devic belotig, gostov in duhovnikov sosednih v cerkev. Č. g. primicijant pokličejo najprej sv. Duha na pomoč. Na to nastopi leco cerkveni govornik, stric č. g. France Kitak, ki je sam kot zadnji primicijant l. 1873 bil tukaj prvo sv. mašo zapel, ter je mnogobrojnemu ljudstvu v jedernati besedi popisal, kaki dobrotniki so duhovniki ljudstvu, kolika čast je v tem stanu, koliko je bil čislan od kedaj in koliko še naj bo nadalje. Po pridigi duhovniki vstanejo in začne se prva sv. maša č. g. primicijanta in zdaj so nas iznenadili mladi glasovi, krepki gg. bogoslovci iz Maribora s svojim izvrstnim, gladkim, strogo-cerkvenim petjem. Peli so lat. mašo Oberhoffer-jevo a moll; en oddelek je bil lepši od drugega, kaj lep, častiven je bil „Credo“ z dvema pevskima zboroma, bilo je prav čutno petje. Za offertorij ali darovanje se je slišala mila skladnica dr. G. Ipvavic-ova novomašnica, novomašniku posvečena. Peli so gospodje 3 kitice ganljivo, kakor bi se poslovlili od prejšnjega součenca. Naj te Jož. Pintar-jeve besede semkaj postavim:

Oj pozdravljen srčno bodi,
Novomašnik, danes nam,
Ki radosti poln in sreče
Prišel sem si v božji hram.

[: Da Gospodu na altar,
Prvi boš položil dar. :]

Prvikrat darilni kelih
Poln sladkosti boš izpil,
In življenja steze nove
Stanu svojemu odkril.

[Le nastopi pot srčan
In prijeten bo Tvoj stan. :]

Gospodar zemlje Te kliče
V svoj prostrani vinograd,
Oj ne plaši pa se dela,
Saj obilen bo Ti sad.

[In ko mine Ti britkost,
Večna Te obda sladkost. :]

Reči se mora: Gospôda je celo mašo mojstersko pela, saj je pa tudi umetnost le gibčna pri mladini, ko jo tako radi slišimo. Hvala gg. bogoslovcem pa tudi preč. ravnateljstvu, ki to petje goji.

Od sv. Antona v slov. gor. (Slovenski romarji.) Med Ptujem in Radgono, v preslavnih slov. goricah, stoji na prijetnem hribu lična, starodavna župnijska cerkvice, namreč: sv. Antona puščavnika. Od ondot razprostira se po daljavi in širjavi prav mični razgled ondotne prijazne okolice, po kateri se vidi 17 župnijskih in 4 podružne cerkve; pa tudi na stotine snažno belih hiš, v katerih stanuje večji del še pridno in pošteno, pa tudi pobožno in bogaboječe slov. ljudstvo. Zares prav lep je ta kraj in vsa okolica, v kateri se nahaja tudi čist in zdrav zrak. Po tukajšnjih vinogradih nam rodi izlahтна vinska trta, iz katere se prideluje izvrstna vinska kapljica. Pa tudi na sadunosnem drevju je sadja dovolj po tej okolici, če nam le ljubi Bog da količkaj dobro letino. Dovolj uzroka imamo tedaj tudi mi Antovčani s hvaležnim srcem reči, kakor je rekel sv. Peter na gori Tabor: „Gospod! dobro nam je tukaj biti, le nikdar nam ne odvzemi svojega sv. blagoslova!“ Da je pa res dobro, in veselo na tem hribu, to nam pričajo tudi ptujci in popotniki, ki kaj radi zahajajo semkaj, večsih iz prav daljnih krajev. In bodi si popotnik stanú ali starosti kakoršnje hoče, neka posebna in skrivna moč ga pač miče in vleče na ta prijazen in veseli hrib sv. Antona. Tukaj si vsaj nekoliko oddehne in spočije, če je truden, ali pa si zadovoljno tudi okrepča svoje trudne in spehane ude za daljše potovanje. In ravno to velja tudi še posebno našim slov. romarjem, kateri gredó tudi vsako leto na razna božja pota, n. pr. k sv. Trojici v slov. gor., v Marija-Celje, v Marija Trošt, na Sladko goro, v Ruše, v Selnico itd. Množina teh romarjev kaj rada obiše na svojem romarskem potovanji tudi našo cerkev. Tudi njim je tukaj kraj počivanja, bodi si, da gredó še le od doma, ali pa že proti domu. Pisec teh vrst daje na znanje tudi ysem tistim, ki želijo letos iti na božjo pot v Ruše,

naj se potrudijo do sv. Antona priti v petek malo Gospodnico in sicer do 9. ure zjutraj. Takrat bo tukaj slovesna peta sv. meša s sv. blagoslovom, in sicer za Ruške romarje. In potem gremo v procesiji proti sv. Trojici itd. To naznanilo pa velja posebno romarjem iz spodnjih krajev, kakor: od Ljutomera, sv. Križa, od Male Nedelje, od sv. Jurja na Ščavnici itd. Dobro in lepo bi bilo, če bi hodili bolj skupaj, v duhu pokore in resnične pobožnosti, ne pa raztrošeni, kakor prejšnja leta.

Od sv. Jošta pri Dobrni. (Stoletnica.) Pripoveda se, da so tukajšnje cerkev postavili o svojem času mogočni Celjski grofi. Veljala jim je baje kot lovska kapelica, t. j., ko so po teh hribih lovili divjačino, da so zamogli biti pri sv. meši. Leta 1788 je k cerkvi prišel stalen duhovnik, na Kozjaku ustanovili so novo faro. Staro poslopje cerkveno je postalo pre-majhno. Vsled tega so farani želeli obsežnejšo cerkev. Lotili so se dela. V jeseni leta 1884 je na mestu prejšnjih zidov že stalo lično novo poslopje. In v tej ljubkej hiši Božji so farniki letos dne 29. julija obhajali stoletnico obstanka fare. Zjutraj je službo Božjo opravljal veleč. g. duhovni svetovalec in dekan Gajšek. Isti je pred poznim sv. opravilom vodil obhod s presv. R. Telesom, potem je pa g. Žičkar, župnik Vitanjski, govoril slavnostni govor in sled-njič je domači župnik, g. Hrovat, služil slovesno sv. mešo. Da je pokanje topičev zvečer in v jutro sosedom razglasovalo redko svečanost, zakaj li bi to človek še le posebič pravil?

Raznoterosti.

(Šolska darila.) Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je izdala „Sv. opravilo za kršč. mladino“. Le-to je peti pomnoženi natis A. M. Slomškovega „sv. opravila“. — „Ključek nebeški ali molitvenik za bogoljubno mladino. Sestavil J. Skuhala.“ Obé knjižici ste trdo vezani in prav pripravní za šolska darila.

(Smrtna kosa.) V Trstu je umrl vlč. korar stolne cerkve, Miha Debeljak, mož znan po svoji pobožnosti in vernem domoljubji. Ubožci izgubé v njem svojega velicega dobrotnika.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje velč. župnije: Rogatec 5 fl. 50 kr., Sladka gora 3 fl., Razbor 1 fl. 34 kr., Stranice 1 fl., sv. Jakob v Slov. gor. 17 fl., sv. Hema 23 fl. 50 kr., Črešnice 5 fl., Fram 5 fl. 75 kr., Čadram 4 fl., Škale 10 fl., Dobrna 30 fl., Polzela 7 fl.

(Zlata maša.) V Borovi, na nemškem Štajarji, je imel naš rojak, vlč. g. P. Fel. Kramberger v nedeljo dne 12. avgusta zlato sv. mašo ter je postal kn. šk. duh. svetovalec sekovske škofije.